

The Role of the Zionist Regime's Security and Intelligence Services, with Emphasis on Mossad, in the Emergence of Takfiri Terrorist Groups: A Focus on ISISQiuomars Yazdanpanah Dero¹ | Mehran Karami²

Received Date: 2025/02/26

Accept Date: 2025/03/26

 10.27834/CSIW.2409.1448.1.36.5**Abstract**

This research aims to explain the role and position of the Zionist regime in creating conditions for religious violence across a wide range of the geopolitical sphere of the modern world. Because the main factor in the emergence the Takfiri terrorist group ISIS is the direct intervention of the intelligence services of the Zionist regime (Israel) in creating terrorist groups, including ISIS, which has also caused widespread geopolitical risks. The Zionist regime cooperated with this Takfiri terrorist group with weapons support and intelligence data from sensitive areas of countries attacked by ISIS to achieve its goals of creating insecurity in the countries of the region that do not recognize the Zionist regime and are engaged in conflict with it. The main issue of the article is how the Zionist regime has sought to expand its territory and dominance since its inception, the effective cases of which were carrying out brutal attacks, massacres of Palestinians, and support for state terrorism. The aim of this article is to answer the main question of how the Zionist regime has played a widespread role in the cultivation and expansion of terrorism in the Middle East at these levels through these terrorist groups, especially ISIS.

Keywords: Geopolitical Risks, geopolitics of terrorism, Takfiri terrorism, ISIS, Zionist Regime, Mossad

¹. Assistant Professor, Political Geography Department, Faculty of Geography, University of Tehran, Tehran, Iran (Corresponding Author). kyazdanpanah@ut.ac.ir

². Master's degree in Geopolitics, University of Tehran, Tehran, Iran. karamimehran616@gmail.com

Cite: Yazdanpanah Dero, Q. and Karami, M. (2025). The Role of Israel's Security Intelligence Services Centered on the Mossad in the Emergence of Terrorist Takfiri Groups with the Priority of ISIS. *Crisis Studies of the Islamic World*, 12(1), 105-125

The Articles is published under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC-BY 4.0). See: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode.en>

نقش سرویس‌های اطلاعاتی امنیتی اسرائیل با محوریت موساد در پیدایش گروه‌های تکفیری تروریستی با اولویت داعش

کیومرث یزدان پناه درو^۱ | مهراں کرمی^۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۱/۰۶

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۲/۰۸

doi:10.27834/CSIW.2409.1448.1.36.5

چکیده

این پژوهش با هدف تبیین نقش و جایگاه رژیم صهیونیستی در ایجاد بسترهای خشونت مذهبی در گستره وسیعی از حوزه جغرافیای سیاسی جهان اسلام صورت گرفته است. عامل اصلی ظهور و گسترش گروه تروریستی تکفیری داعش، دخالت‌های مستقیم سرویس‌های جاسوسی رژیم صهیونیستی می‌باشد که سبب مخاطرات ژئوپلیتیکی گسترده نیز شده است؛ پدیده‌ای شوم که تمامی تحولات این مناطق را تحت تأثیر قرار داده و تبدیل به موضوعی اساسی در بررسی‌ها و مطالعات کارشناسان حوزه‌های مختلف سیاسی و امنیتی شده است. رژیم صهیونیستی با حمایت‌های تسلیحاتی و داده‌های اطلاعاتی از مناطق و کشورهای حساس مورد هجوم داعش، با این گروه تکفیری تروریستی همکاری می‌نمود تا به اهداف خود مبنی بر ایجاد ناامنی در کشورهایی که رژیم صهیونیستی را به رسمیت نمی‌شناسند و با آن درگیر هستند برسد. مسأله اصلی مقاله این می‌باشد که چگونه رژیم صهیونیستی از بدو تأسیس خود، به دنبال گسترش قلمرو و سلطه‌گری بوده و برای تحقق آن به انجام حملات وحشیانه، قتل عام فلسطینیان و حمایت از تروریسم دولتی دست زده است. ره‌آورد مقاله پاسخ به این سؤال اصلی است که چگونه رژیم صهیونیستی در پرورش و گسترش تروریسم نقش عمده‌ای را ایفا کرده و به واسطه آن بسترهای گسترده ناامنی و اقدامات جنایتکارانه را در منطقه خاورمیانه رقم زده است.

واژگان کلیدی: مخاطرات ژئوپلیتیک، ژئوپلیتیک تروریسم، تروریسم تکفیری، داعش، رژیم

صهیونیستی، موساد

^۱ دانشیار گروه جغرافیای سیاسی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

kyazdanpanah@ut.ac.ir

^۲ دانش آموخته کارشناسی ارشد رشته ژئوپلیتیک دانشگاه تهران، تهران، ایران

karamimehran616@gmail.com

استناد: یزدان پناه درو، کیومرث و کرمی، مهراں (۱۴۰۴). نقش سرویس‌های اطلاعاتی امنیتی رژیم صهیونیستی با محوریت موساد در پیدایش

گروه‌های تکفیری تروریستی با اولویت داعش. بحران پژوهی جهان اسلام، ۱۲(۱)، ۱۰۵-۱۲۵

این مقاله تحت لیسانس آفرینندگی مردمی (Creative Commons License) در دسترس شما قرار گرفته است. برای اطلاع از جزئیات به آدرس <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode.en> مراجعه نمایید.

مقدمه

پس از پایان جنگ جهانی دوم و شکست کشورهای متحده شروع کننده جنگ مانند: ژاپن، آلمان، ایتالیا و پیروزی متفقین، اقداماتی جهت به وجود آمدن کشوری مستقل جهت اسکان و زندگی اقوام یهودی از سراسر جهان آغاز شد. در این زمینه مکان‌یابی‌هایی شکل گرفت و از کشورهای نام برده شد ولی در نهایت سرزمین کهن فلسطین را برای این انتقال معرفی کردند. این انتقال بدون خونریزی هم انجام نشد و از تاریخ ۳۰ نوامبر ۱۹۴۷ تا ۱۴ مه ۱۹۴۸ میان شبه نظامیان عرب و یهودی نبردهای خونینی در گرفت. نهایتاً در ۱۴ مه ۱۹۴۸ هم‌زمان با پایان قیومیت بریتانیا بر فلسطین، «دولت اسرائیل» با صدور منشور استقلال، اعلام موجودیت کرد. یک روز پس از اعلام استقلال، تمامی همسایگان عرب به‌طور هم‌زمان به اسرائیل حمله کردند که متحمل شکست شده‌اند. اسرائیل از بدو تأسیس تحت حمایت کامل تسلیحاتی غرب از جمله آمریکا و فرانسه بود و از طریق دستیابی به میراژهای فرانسوی و تسلیحات آمریکایی، معادلات جنگ با اعراب را به نفع خود تغییر داد و کشورهای عربی به رهبری جمال عبدالناصر مصری در جنگ شکست خوردند.

بعد از ثبات رژیم صهیونیستی بر سرزمین فلسطین و تصرف بخش وسیعی از آن با احداث شهرها، پادگان‌ها، پایگاه‌های نظامی و شهرک‌های صهیونیست نشین، فلسطینیان بومی را مجبور به مهاجرت اجباری به کشورهای همجوار و باریکه غزه نمود؛ سپس رژیم صهیونیستی برای ایجاد امنیت خود و انجام اقدامات تروریستی در کشورهای دیگر، در ۱۳ دسامبر ۱۹۴۹ میلادی اقدام به تأسیس سازمانی جاسوسی و اطلاعاتی به نام موساد نمود و در سال ۱۹۵۱ میلادی توسط داوید بن گوریون نخست وزیر وقت، در تل آویو اسرائیل با این شعار که: (برای کشور ما که از ابتدای تأسیس تحت فشار دشمنانش قرار داشته‌است، اطلاعات به عنوان خط مقدم دفاع ضروری است و ما باید به خوبی بیاموزیم و بدانیم که در اطرافمان چه می‌گذرد) اجرایی شد.

گروه تکفیری تروریستی داعش به صورت رسمی در ماه آوریل سال ۲۰۱۳ میلادی تشکیل شد. این گروه در ابتدا این گونه معرفی شد که از ادغام بین دولت اسلامی وابسته به شبکه القاعده که در اکتبر سال ۲۰۰۶ میلادی اعلام موجودیت کرده بود به وجود آمده است. رهبر این گروه تروریستی ابوبکر البغدادی بود که سخنرانی معروف این شخص در مسجد جامع موصل میان طرفداران خود و اعلام جهاد و کشتار مردمان بی‌گناه و همچنین به بردگی و اسارت بردن زنان و دختران، در سطح جهانی رسانه‌ای شد. این در شرایطی بود که داعش پس از ورود به موصل بعنوان دومین شهر بزرگ عراق پس از بغداد، با تسخیر پادگان این شهر به سلاح‌های سبک و سنگین فراوانی دست پیدا کرد. از سال ۲۰۱۶ میلادی همکاری گسترده و آشکار رژیم صهیونیستی با گروه‌های تروریستی خصوصاً داعش شروع شد (Ahmadi, 2017: 43).

در جریان جنگ داخلی سوریه، معارضین سوری و برخی از تحلیلگران، بشار اسد رئیس‌جمهور وقت سوریه و دولت آن را به آزادسازی استراتژیک زندانیان اسلام‌گرا در آغاز بحران این کشور در تلاش برای تقویت گروه‌های جهادی متهم کرده‌اند که پس از گذشت زمان آشکار شد این اقدام توسط عوامل نفوذی موساد در سوریه انجام شده است. مخالفین سوری همچنین اسد را به داشتن عوامل اطلاعاتی در صفوف داعش و حتی هدایت حملات داعش متهم کرده‌اند. این درحالی است که پیش از این نیز عوامل نفوذی موساد در پست‌های حساس دولتی سوریه حضور داشتند که مثال بارز آن الی کوهن استاد دانشگاه رژیم صهیونیستی و از پرسنل ارشد سازمان موساد می‌باشد. پس از حمله هوایی سپتامبر ۲۰۱۶ به دیرالزور با ائتلافی به رهبری آمریکا و همکاری اسرائیل و مرگ حداقل ۶۲ سرباز ارتش عربی سوریه که علیه داعش می‌جنگیدند، روسیه و سوریه دولت آمریکا و رژیم صهیونیستی را متهم کردند که تعمداً به داعش کمک هوایی می‌کنند. دولت آمریکا و رژیم صهیونیستی این اتهامات را رد نمودند و حملات هوایی را یک حادثه و خطای انسانی نامیدند که ناشی از شناسایی نادرست نیروهای زمینی ارتش سوریه به عنوان تروریست و جنگجویان دولت اسلامی عراق و شام (داعش) بوده است. دونالد ترامپ رئیس‌جمهور وقت آمریکا ادعایی را مطرح نموده بود که باراک اوباما و هیلاری کلینتون با همکاری سرویس اطلاعاتی رژیم صهیونیستی موساد «بنیانگذاران داعش در خاورمیانه بوده‌اند» (Jafari, 2012: 35)؛ لذا سؤال اصلی این است که رژیم صهیونیستی چگونه در سطوح پرورش و گسترش تروریسم در منطقه خاورمیانه نقش مهمی داشته است که به واسطه آن بسترهای گسترده، نامنی و اقدامات جنایتکارانه در منطقه خاورمیانه را فراهم ساخته است. فرضیه اصلی پژوهش این است که رژیم صهیونیستی از بدو تأسیس، به دنبال گسترش قلمرو و سلطه خود در بخش قابل توجهی از سرزمین‌های اشغالی و کشورهای مجاور فلسطین بوده است که نمود بارز آن انجام حملات وحشیانه، قتل عام فلسطینیان، حمایت از تروریسم دولتی و خلق گروه‌های افراطی با چاشنی اقدامات خشن تروریستی نظیر داعش می‌باشد.

این پژوهش تحقیقی از نظر هدف، «کاربردی» و از نظر روش نیز، «توصیفی-تحلیلی» است. جمع‌آوری داده و اطلاعات مبتنی بر اصول نظری اکتشافی به روش کتابخانه‌ای و اسنادی است. اطلاعات با مراجعه به کتب، مقالات، نشریات، پایان‌نامه‌ها و سایت‌های معتبر علمی مرتبط، یادداشت برداری شده و به صورت خلاصه و دسته‌بندی درآمده است. در بخش‌های مختلف پژوهش حاضر از نتایج تحقیقات نیز استفاده شده است. لذا تجزیه و تحلیل این پژوهش کیفی می‌باشد.

۱- پیشینه پژوهش

برخی از مهم‌ترین پژوهش‌هایی که می‌تواند در ارتباط با موضوع پیشرو باشد عبارت است از: یزدان پناه درو (۱۳۹۴) کتابی با عنوان «بحران اسلام: جنگ مقدس، ترور نامقدس» انجام داده است که در بخش اول آن دیدگاه‌های برنارد لوئیس را در ارتباط با ریشه‌های افراط‌گرایی در مجموعه‌ای از جغرافیای سیاسی جهان اسلام مورد بررسی قرار داده و سپس در بخش دوم کتاب به واکاوی پشتوانه‌های فکری، عقیدتی و ایدئولوژیک گروه‌های تروریستی از جمله گروه تروریستی داعش پرداخته است. در این پژوهش که یکی از کامل‌ترین منابع در خصوص ریشه‌های افراط‌گرایی بخش قابل توجهی از جهان اسلام می‌باشد، از نقش موثر سرویس‌های اطلاعاتی-امنیتی و جاسوسی رژیم صهیونیستی در این زمینه سخن به میان آمده است (Yazdan Panah (Daro, 2015).

لوئیز (۲۰۰۴) در بخشی از کتاب «بحران اسلام: جنگ مقدس، ترور نامقدس» با بررسی گسترده ریشه‌های القاعده و طالبان، اشاره دارد که پیروان ایدئولوژیک القاعده و شخص بن لادن در کنار رهبران طالبان به سرکردگی ملا عمر نماینده‌های راستین اسلام نیستند و بسیاری از گفتمان شرعی و دینی آنان در راستای تعالیم اسلامی نبوده و به همین دلیل اقدامات آنان نیز مغایرت بنیادی با اصول و تعالیم اسلامی دارد؛ همچنین به طرز عجیبی می‌توان پشتوانه‌های اصلی آنان را در تاریخخانه سرویس‌های جاسوسی و امنیتی قدرت‌های غربی و رژیم اسرائیل جستجو کرد (Lewis, 2004).

روزنامه کیهان (۱۳۹۴) در گزارشی تفصیلی از نقش رژیم صهیونیستی در خلق داعش پرده برداشته و این چنین می‌نویسد که «مرکز مطالعات رسانه در آمریکا» به یک سند سری دست یافته است که از نقش رژیم صهیونیستی در ایجاد داعش پرده برمی‌دارد. این سند که در پاکستان به دست آمده، ضمن افشای نقش رژیم صهیونیستی در شکل‌دهی گروه تکفیری داعش، هدف از موجودیت چنین گروهی را «زمینه‌سازی برای جنگ نامحدود در سال «۲۰۱۷» عنوان کرده است. کیهان همچنان به نقل از روزنامه «دیلی میل» انگلیس در این باره افشا می‌کند که «این سند، رژیم صهیونیستی را مسئول شکل‌گیری داعش و «باراک اوباما» را بازیچه صهیونیست‌ها می‌خواند» (Keyhan, 2015).

این سند در ۳۲ صفحه به زبان اردو نگاشته شده و عنوان «تاریخچه خلافت داعش» بر روی آن دیده می‌شود. در این سند، شش مرحله به عنوان مراحل شکل‌گیری (گروه تکفیری صهیونیستی) داعش ذکر شده است که مرحله پنجم آن اعلام قلمرو داعش و مرحله ششم، آغاز جنگ نامحدود

می‌باشد و براساس آنچه که در سند آمده، زمان آغاز این جنگ سال ۲۰۱۷ اعلام شده است. در بخشی از این سند، تاریخ داعش و گروه‌های تندروی دیگر ذکر و از پاکستان و افغانستان به عنوان «پناهگاهی برای اردوگاه‌های گروه‌های تروریستی» یاد شده است. به نوشته دیلی میل منابع آمریکایی صحت این سند را تأیید کرده‌اند. پیش از این هم در مورد نقش رژیم صهیونیستی در ایجاد داعش گزارش‌هایی منتشر شده بود. بر اساس اسناد به دست آمده، دستگاه‌های اطلاعاتی آمریکا، رژیم صهیونیستی و انگلیس، در چارچوب طرحی موسوم به «لانه زنبور»، داعش و جریان‌های تکفیری را ایجاد کرده‌اند. طبق این طرح، همه تندروهای جهان، در خاک سوریه جمع می‌شدند (The New York Times, 2013).

۲- چهارچوب مفهومی و مبانی نظری

چهارچوب مفهومی و نظری پژوهش در واقع نقشه راه پژوهش بوده که به کمک تعریف و توضیح مفاهیم، شخص خواننده را با ماهیت و اهداف موضوع آشنا می‌کند. به عبارت دیگر چهارچوب مفهومی و نظری، همچون دریچه‌ای است که پژوهشگر از آن منظر به پدیده مورد بررسی نگاه می‌کند. مهم‌ترین کارکرد چارچوب نظری این است که به تحقیق جهت بخشیده و ذهن محقق را نسبت به وجوه مشخصی از پدیده مورد مطالعه یا بافتی که آن را احاطه کرده است، حساس و هوشیار می‌سازد. به این ترتیب محقق در همان مراحل اولیه تحقیق چند گام نخست را به سرعت طی می‌کند؛ در نتیجه ضمن آنکه در وقت و انرژی محقق صرفه‌جویی خواهد شد، پژوهش مورد نظر سامان و انسجام بیشتری خواهد داشت. مفروض اساسی این مقاله آن است که اصول بنیادین نظریه رئالیسم در تحلیل رفتار رژیم صهیونیستی با داشتن سازمانی جاسوسی به نام موساد و نقش آن در تولید، پرورش و حمایت از تروریسم در جهان، به ویژه در منطقه پرآشوب و استراتژیک خاورمیانه، همچنین ارتباط و حمایت آن از گروه تروریستی داعش به عنوان ابزاری جهت انجام اقدامات تروریستی مانند قتل عام، عامل انتحاری، هجوم به کشورها و ایجاد نامنی در آن‌ها می‌پردازد.

در تحلیل سیاست خارجی دولت‌ها، سطح تحلیل واحدها، بازیگران و نیز عناصری مانند ساختار دولت و روانشناختی نخبگان هم حائز اهمیت می‌باشند. به عبارت دیگر اعتقادات و باورهای تصمیم‌سازان به شدت بر رابطه میان قدرت نسبی و سیاست خارجی تأثیر می‌گذارد (Abrahamian, 2019:57, 59).

یکی از جدیدترین موارد از این دوگانگی در مواجهه با تروریسم که ارتباط مستقیمی با مباحث این مقاله علمی دارد، تلاش برخی گروه‌ها و سازمان‌هایی در غرب برای حذف پ.ک.ک.

از فهرست گروه‌های تروریستی (که تحقق یافت و این گروه از لیست تروریستی آمریکا خارج شد) و همچنین تروریستی نخواندن فلائزهای مارونی لبنانی (که گروهی مزدور و تروریستی بودند و از سوی رژیم صهیونیستی در قتل بسیاری از فلسطینیان و شهروندان لبنانی نقش گسترده داشتند) می‌باشد (Yosefi, 2016: 89).

۳- موساد؛ از پیدایش تا اهداف

سازمان اطلاعات و عملیات ویژه (موساد) (به عبری: מוסד תל אביב) نام سازمان اطلاعاتی خارجی رژیم صهیونیستی است که در ۱۳ دسامبر، ۱۹۴۹ به دستور داوید بن گوریون نخست وزیر وقت رژیم صهیونیستی تأسیس شد. از وظایف این سازمان خنثی‌سازی فعالیت‌های علیه اسرائیل است. این سازمان در فعالیت‌های خود جنبه مخفیانه عمل کردن را رعایت می‌نماید. در رابطه با موضوعات مختلفی که توسط این سازمان مورد رسیدگی قرار می‌گیرد، می‌توان از روابط مخفیانه‌ای که کمک زیادی به انعقاد پیمان‌های صلح بین رژیم صهیونیستی و کشورهای مصر و اردن داشته‌است، قضیه اسرا و مفقودان، تکنولوژی، پژوهش و تحقیق نام برد. این سازمان یکی از سازمان‌های سه‌گانه اطلاعاتی رژیم صهیونیستی به همراه شاباک و امان می‌باشد. موساد از سال ۱۹۶۸ میلادی به بعد در دانشگاه‌های اسرائیل اقدام به برپایی رشته‌های سیاسی و امنیتی در جهت پرورش کادرهای اطلاعاتی، جاسوسی و تروریستی در جهت پیشبرد اهدافش در سراسر جهان نمود.

جدول-۱. وظایف موساد در پیشبرد اهدافش در جهان

وظایف موساد در پیشبرد اهدافش در جهان
گرد آوری مخفیانه اطلاعات در خارج از خاک اسرائیل
به دست آوردن اطلاعات استراتژیکی، سیاسی و علمی کشورها.
خنثی سازی عملیات تروریستی علیه اهداف اسرائیلی و یهودی در خارج از خاک رژیم صهیونیستی
ترور شخصیت های مطرح و دانشمندان برجسته علمی در کشورهای مخالف خود از جمله ایران
توسعه روابط مخفیانه ویژه، سیاسی و غیره، در خارج از خاک رژیم صهیونیستی و حفظ این روابط

موساد دارای هفت بخش سازمانی به شرح زیر می‌باشد:

۱. سازمان اطلاعات نظامی موسوم به آمان؛
۲. سازمان اطلاعات داخلی شین بت؛

۳. سازمان امنیت عمومی شاباک
۴. مرکز مطالعات راهبردی و برنامه‌ریزی وزارت امور خارجه (این مرکز در زمینه جاسوسی سیاسی یا دیپلماتیک تخصص دارد.)؛
۵. مدیر بخش عملیات ویژه پلیس موسوم به ماتامغ
۶. مشاوران خصوصی نخست‌وزیر در امور سیاسی، نظامی، امنیتی و مبارزه با تروریسم؛
۷. بخش عملیات ویژه (متسادا).

لازم به توضیح است که فرهنگ خود شیفتگی در اسرائیل تحت تأثیر فرآیندهای تاریخی برساخته شده است و در نتیجه آن توسعه طلبی، اقدامات جاسوسی و تجاوز کارانه اسرائیل در قالب سیاست خارجی تخصصی و تهاجمی این کشور جعلی تعریف می‌گردد و مورد تأیید مخاطبان داخلی و خارجی آن قرار می‌گیرد. شعارهای توسعه طلبانه و خشونت گرایانه با استقبال شایانی در میان طیف‌های مختلف جامعه اسرائیل مواجه شده است (Khorram shad and sohrabi, 2019:177).

در اینجا به نقش آژانس امنیت رژیم صهیونیستی (شاباک یا شین بت) در خصوص ساختار سازمانی، وظایف و عملیات‌های آن می‌پردازیم. شاباک نام سازمان اطلاعات و امنیت داخلی در کشور اسرائیل است که مسئولیت جمع‌آوری اطلاعات مربوط به داخل مرزهای اسرائیل و مناطق خودمختار فلسطینی و همچنین خنثی‌سازی فعالیت‌های تروریستی را بر عهده دارد. این سازمان در فعالیت‌های خود جنبه سری و مخفیانه کار کردن را رعایت می‌کند. شعار این سازمان «سپر نامرئی» بوده که به معنای عملیات‌های پنهانی آن بدون بر جای گذاشتن نشان است و مقر اصلی این سازمان در آفکا واقع در شمال غربی تل‌آویو می‌باشد. این سازمان در کنار موساد و آمان، یکی از سازمان‌های سه‌گانه جامعه اطلاعاتی رژیم صهیونیستی است که به تعلیم و تربیت افسران اطلاعاتی و گروه‌های تروریستی می‌پردازد. شاباک با اعلام استقلال اسرائیل در سال ۱۹۴۸ به عنوان بخشی از نیروهای دفاعی ارتش شروع به فعالیت کرد و در ابتدا توسط شخصی بانفوذ به نام ایسر هارثیل (پدر اطلاعات رژیم صهیونیستی) اداره می‌شد. بعداً حوزه مسئولیت فعالیت شاباک از ارتش اسرائیل به دفتر نخست‌وزیری منتقل شد. شاباک از نظر سازمانی شامل سه اداره اعراب و خاورمیانه، اتباع اسرائیلی و اداره امنیت خارجی می‌باشد. از عملیات‌های مطرح شاباک می‌توان به: انتشار سخنرانی نیکیتا خروشچف رهبر اتحاد جماهیر شوروی در سال ۱۹۵۶، دستگیری یسرائل بار افسر اسرائیلی که جاسوس اتحاد جماهیر شوروی بود، ربودن آدولف آیشمن سیاست‌مدار آلمانی و مهم‌ترین آن عملیات یاتد، که یک عملیات فریب در جریان جنگ شش‌روزه بود و منجر به نابودی نیروی هوایی مصر در عرض ۳ ساعت شد، اشاره داشت.

۴- تجزیه خاورمیانه؛ اسرائیل بزرگ

قبل از شکل گیری واحدی به نام اسرائیل در خاورمیانه، دولت مردان آن در اردوگاه‌های آلمان هیتلری تحت فشار و شکنجه قرار می‌گرفتند. از همان زمان آن‌ها به فکر گسترش قلمرو خود و بازگشت به دوره شکوه قوم یهود که سرزمین‌های پهناوری را در خاورمیانه، آفریقا و اروپا فعلی تحت سلطه و پادشاهی خود داشتند، بودند (Hafeznia, 2014: 131) و این مهم به واقعیت نمی‌رسید مگر آن‌که با هم پیمان شدن و لابی‌گری با قدرت‌های مطرح دنیا از جمله ایالات متحده آمریکا، شوروی سابق، بریتانیا و فرانسه که در شورای امنیت سازمان ملل متحد حق وتو داشتند و می‌توانستند از اقدامات رژیم صهیونیستی و جنایاتی که در این راه انجام می‌داد حمایت و قطعنامه‌های مخالف رژیم صهیونیستی را وتو کنند، کار خود را پیش ببرند. کشورهای حامی با ارسال تسلیحات و ادوات جنگی متعارف و غالباً نامتعارف سعی در پیشروی اسرائیل در جهت مقابله با کشورهای عربی و مخالفانش داشتند؛ با این کار رژیم صهیونیستی در نقشه‌ای که با گذر زمان ترسیم نمود، حرف از اسرائیل بزرگ به میان آورد که بسیاری از کشورهای خاورمیانه، غرب آسیا و حتی بخشی از اروپا را شامل می‌شد؛ کشورهای بزرگی که با توجه با آن نقشه دیگر وجود خارجی نداشته و به شکل تجزیه شده‌ای قرار می‌گرفتند و قسمت‌های وسیعی از خاورمیانه که منابع گسترده‌ای از حامل‌های انرژی داشتند و در صورت وقوع این طرح در اختیار رژیم صهیونیستی قرار می‌گرفتند. پیمان صلح ابراهیم^۱ و تلاش برای برقراری صلح با کشورهای عرب نیز در راستای این اقدامات صورت گرفت (Rabiei, Naqdi, Najafi, 2017: 115).

در این بین رژیم صهیونیستی جهت نیل به اهداف مورد نظر، می‌بایست غیر از ارتش کلاسیک خود، ارتشی نامنظم و چریکی نیز به وجود می‌آورد که این مورد سال‌ها در اتاق‌های فکر موساد و توسط کارشناسان مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت. نتیجه آن بود که گروهی از اسلام‌گرایان تندرو تشکیل شود که با آموزش‌های تخصصی و اطلاعاتی درگیر جنگ با کشورهای منطقه شوند و خروجی آن تشکیل گروهی تروریستی و اسلام‌گرای تکفیری به نام دولت اسلامی عراق و شام (داعش) بود. آن‌ها با آموزه‌های افراطی و جنایتکارانه دست به قتل عام و تصرف کشورها و شهرهای مورد نظر رژیم صهیونیستی زده بودند. بنا به نظر موساد هرچه این گروه قدرت بیشتری پیدا می‌کرد، امنیت و تمامیت ارضی کشورهای اسلامی با خطر بیشتری مواجه می‌شد. آن‌ها معتقد

^۱ صلح ابراهیم بیانیه مشترک اسرائیل، امارات متحده عربی و ایالات متحده بود که در ۱۳ اوت ۲۰۲۰ منعقد شد. از این عنوان همچنین برای اشاره کلی به توافق‌نامه‌های صلح به ترتیب توافقنامه صلح اسرائیل-امارات متحده عربی و توافقنامه عادی سازی روابط بحرین- رژیم صهیونیستی استفاده شد.

بودند که اگر این وضعیت حاکم شود، امکان تجزیه کشورهای خاورمیانه به واحدهایی کوچکتر پس از یک جنگ فرسایشی طولانی با گروه‌های تکفیری و اقلیت‌های قومی، با کاهش منابع مادی و غیر مادی و تضعیف واحدهای سیاسی فراهم می‌شود (Safavi, Khaksar, 2018: 234). این موضوعی است که به امنیت رژیم غاصب اسرائیل کمک می‌کند، زیرا روبه‌رو شدن و مقابله با کشورهای کوچک با مواضع و رویکردهای مختلف و اختلافات درون کشوری راحت‌تر از مواجهه با کشورهای بزرگ و قدرتمند در جهان است.

رژیم صهیونیستی قبل از به وجود آوردن گروه تروریستی داعش از گروه‌های شبه نظامی و تروریستی دیگری که با دولت مرکزی خود درگیر جنگ بودند و مسبب ناامنی و مهاجرت اجباری ساکنان آن کشورها شده بودند نیز حمایت می‌کرد و از طریق مزدوری و در اختیار گرفتن اطلاعات طبقه بندی شده از محل فعالیت و سکونت این گروه‌ها، مخالفان خود در کشورهای مورد هدف را ترور می‌نمودند.

نقشه-۱. منتصب به اسرائیل بزرگ

جدول-۱. مواضع ایران و رژیم صهیونیستی در خصوص معادلات منطقه خاورمیانه

ردیف	گروه/ کشور هدف	موضع ایران	موضع رژیم صهیونیستی
۱	سوریه	حامی دولت و مردم سوریه و مبارزه با گروه‌های تروریستی مانند داعش و القاعده	مخالف دولت سوریه، بشار اسد و حمایت از گروه‌های تروریستی
۲	عراق	همکاری و حمایت از دولت و مردم عراق در جهت مبارزه با	کمک به ایجاد دو دستگی میان شیعه و سنی و گسترش

اقدامات تروریستی در آن	داعش		
مخالف حزب الله و اختلاف با دولت مرکزی لبنان و بمباران مناطق مسکونی و ایجاد ناامنی در کشور لبنان	حمایت و همکاری با حزب الله لبنان در جهت مقابله با تروریسم و اسرائیل	لبنان	۳
همکاری نظامی و اطلاعاتی با اردن در جهت سرکوب نیروهای مقاومت فلسطینی	مطرح نمودن طرح دوستی و همکاری از طرف ایران و مخالفت با مشارکت اردن در برنامه‌های اسرائیل	اردن	۴
حمایت و به کارگیری از گروه تروریستی داعش در جهت پیشبرد اهداف خود	مقابله و مبارزه با این گروه تروریستی در کشورهای مورد هجوم این گروه	گروه تروریستی داعش	۵

گردآوری و ترسیم: (نویسندگان، ۱۴۰۳)

۵- رژیم صهیونیستی و حمایت دولتی از تروریسم جهانی

رژیم صهیونیستی متهم به حمایت از سازمان‌های شبه نظامی است که مسئول حذف سیاسی مخالفان هستند و همچنین عملیات‌های تروریستی علیه دشمنان اسرائیل در خاورمیانه و فراتر از آن را انجام می‌دهند. رژیم صهیونیستی به ویژه تلاش می‌کند که همسایگانش را از دستیابی به قدرت هسته‌ای بازدارد؛ این بخشی از یک سیاست کلی رژیم صهیونیستی برای بالاتر نگه داشتن سطح کیفی نظامی خود نسبت به دشمنانی است که از نظر نفرت دست بالاتر را دارند. مقامات صهیونیستی معتقدند داشتن قدرت هسته‌ای سبب بازدارندگی از حمله کشورهای متخاصم می‌شود، به همین منظور با انجام لابی‌گری و یا اقدامات خرابکارانه در تأسیسات هسته‌ای و زیرساختی کشورهای منطقه، موانعی را برای آنها در این زمینه ایجاد می‌کند؛ از جمله عملیات اپرا در ۱۷ خرداد ۱۳۶۰ که رژیم صهیونیستی با داده‌های اطلاعاتی موساد از طریق جاسوسان خود و با انجام حمله هوایی غافلگیرانه، راکتور هسته‌ای اوسیراک کشور عراق را ویران نمود و مانع از دستیابی آن به سلاح هسته‌ای شد. همچنین نفوذ جاسوسی به نام الی کوهن در پست حساس معاون عالی دفاع دولت سوریه در سال ۱۹۵۸ میلادی که به ارسال اطلاعات و اسناد محرمانه و طبقه بندی شده زیرساخت‌های سوریه می‌پرداخت، حمله سال ۲۰۱۳ میلادی به تأسیسات دفاعی سوریه در ریف دمشق و حمله سایبری و خرابکارانه به تأسیسات هسته‌ای نطنز در ایران در سال ۱۴۰۰ که برخی

زیرساخت‌های سایت هسته‌ای را مورد هدف قرار داد. این حمله در نهایت خللی در برنامه صلح آمیز هسته‌ای ایران ایجاد نکرد (Todonhofer, 2019: 9).

رژیم صهیونیستی حتی سابقه ترور یهودیان و جاسوسان خود را نیز در کارنامه دارد. رابرت مکسول یهودی، نماینده پارلمان بریتانیا و جاسوس سابق موساد به زعم خیانت و افشای اطلاعات طبقه بندی موساد برای دیگر سرویس‌های جاسوسی توسط نهاد ویژه ترور در موساد موسوم به کیدون، هنگامی که برای تعطیلات به جزایر قناری رفته بود ترور شد. رژیم صهیونیستی در بدو تأسیس بعد از جنگ جهانی دوم گروهی سرباز آموزش دیده و مسلح به نام واحد ناکیم را جهت ترور برخی سران و نظامیان آلمانی به کشور آلمان اشغال شده فرستادن و این افراد با انجام اقدامی خرابکارانه و ریختن ماده شیمیایی در آب آشامیدنی شهر برلین، باعث قتل عام بیش از ۶ میلیون نفر انسان شدند که به نوعی جنایت علیه بشریت به شمار می‌رفت؛ ولی جوامع غربی هیچگونه مخالفت و اعتراضی نسبت به این اقدام بیان نداشتند (Kanoon, 2019: 103-105).

یوسی آلفر افسر اطلاعاتی ارشد موساد در گفتگو با روزنامه گاردین در سال ۲۰۱۵ افشا کرد که طرح ترور سید روح‌الله خمینی پیش از انقلاب از سوی موساد تهیه شده بود و این سازمان آماده اجرای آن در یک بمب گذاری بود اما به این تحلیل که امام خمینی (ره) در آینده فعالیت سیاسی نخواهد داشت و به فعالیت مذهبی در قم اکتفا خواهد نمود، از اجرای طرح ترور ایشان صرف نظر شد.

۶- موساد؛ حمایت شبه نظامیان تروریست فلائژیست لبنان

حزب فلائژیست‌های لبنان سازمانی تروریستی، مسلح و فعال در دهه ۷۰ و ۸۰ میلادی در لبنان بود. این سازمان از سوی رژیم صهیونیستی و آمریکا تجهیز می‌شد و با همکاری نیروهای نظامی اسرائیل و آموزش موساد، کشتاری در دو اردوگاه آوارگان فلسطینی صبرا و شتیلا را رقم زد که طی آن بین ۷۰۰ تا ۳۵۰۰ نفر کودک و بزرگسال قتل عام شدند. سازمان ملل طی قطعنامه‌ای این کشتار را نسل‌کشی تشخیص داد. ساعتی پس از ترک اردوگاه توسط نیروهای فلائژیست، خبرنگاران وارد شدند و اجساد صدها نفر از مردم غیرنظامی اعم زنان و کودکان به همراه آثار سربازان اسرائیلی را در آنجا یافتند. بسیاری از زنان و دختران پیش از به قتل رسیدن بارها مورد تجاوز قرار گرفته، اخته، سربریده و یا قطعه قطعه شده بودند. جنوب لبنان و همچنین اردوگاه نامبرده در آن هنگام تحت اشغال رژیم صهیونیستی بود. رژیم صهیونیستی از ۱۹۷۸ تا ۱۹۸۲ لبنان را مورد حمله قرار داد و بخش‌های وسیعی از آن را با حمایت آمریکا و دول غربی اشغال نموده بود. رژیم صهیونیستی به‌طور سیستماتیک شهرها، روستاها، پل‌ها، مدارس و بیمارستان‌ها را بمباران

می‌کرد. اسرائیل سه ماه بیروت را محاصره کرد. در این مدت آمریکا کمک‌های مالی خود به رژیم صهیونیستی را به نحو بی‌سابقه‌ای افزایش داد؛ فلاژها گروهی شبه نظامی مسیحی تندرو بودند و به رهبری سمیر جعجع که با حمایت و آموزش مستقیم افسران موساد از مسلمانان فلسطینی و لبنانی انتقام گرفتند و آن‌ها را به فجیع‌ترین شکل ممکن به قتل می‌رساندند و به بسیاری از زنان و کودکان بی‌دفاع تعرض می‌نمودند. فلاژهای لبنانی حتی با جمهوری اسلامی ایران هم دشمنی داشتند و در سال ۱۳۶۱ چند دیپلمات سفارت جمهوری اسلامی ایران را در مسیر بعلبک به بیروت که جاوید اثر حاج احمد متوسلیان هم به عنوان رایزن نظامی سفارت در بین آن‌ها بود با نقض قوانین بین‌المللی و دیپلماتیک در پست بازرسی بین راهی ربودند و تحویل نیروهای اسرائیلی دادند. سمیر جعجع رهبر فلاژهای مارونی لبنان در مصاحبه‌ای که بعداً انجام داده بود، اذعان داشت فلاژها بعد از دستگیری دیپلمات‌های ایرانی همه آن‌ها را به رگبار بستند، در صورتی که این ادعا حقیقت ندارد و به اسرائیل فرستاده شدند.

۷- موساد و شکل دادن به گروه‌های تروریستی در ایران

بر اساس گزارش گاردین سال ۲۰۱۲ و فارن پالیسی، مأموران موساد با تظاهر به این که مأمور سازمان سیا هستند، عده‌ای از اعضای جندالله را استخدام کردند تا علیه ایران اقدامات تروریستی مانند ترور، بمب‌گذاری و عامل انتحاری انجام داده و همچنین عملیات‌های پرچم دروغین را اجرایی نمایند. این موضوع روابط ایالات متحده آمریکا و رژیم صهیونیستی را به میزان قابل توجهی تحت تأثیر قرار داد تا جایی که آمریکا قصد داشت چندین نفر از افسران موساد و مقامات رژیم صهیونیستی را تحریم نماید که با وساطت برخی کشورهای غربی مانند فرانسه و انگلیس این موضوع حل و فصل شد. تاکتیک پرچم دروغین یکی از گسترده‌ترین روش‌های تروریستی رژیم صهیونیستی و موساد است (Shafaat Imam Jumezadeh and Masoudnia, 2019: 67). این روش از بدو فعالیت سازمان‌های تروریستی / صهیونیستی مورد استفاده قرار می‌گرفت. در این روش اسرائیلی‌ها خود را به شکل سربازان کشورهای عربی، یا چریک‌های فلسطینی یا مردم عادی فلسطین در جریان انتفاضه درست کرده و با درگیر شدن با فلسطینی‌ها یا سربازان سایر کشورهای عربی می‌پرداختند و یا از این روش برای ترور رهبران فلسطینی استفاده می‌کردند. اسرائیلی‌ها در سال ۲۰۰۹ از این روش برای ارتباط گرفتن با سازمان تروریستی جندالله در ایران نیز استفاده کردند و مأموران امنیتی رژیم صهیونیستی در قالب مأموران امنیتی آمریکا با جعل پاسپورت آمریکایی با جندالله تماس داشتند.

وقوع انقلاب اسلامی در ایران بر نوع مواجهه با پدیده اسرائیل اثر گذاشت (Simon, 2010).

در نتیجه ایران و اسرائیل به یک دیگر به عنوان رقیبی برای قدرت و نفوذ در منطقه می‌نگریستند (kaye et. al, 2011: 12). بعد از انقلاب ۱۳۵۷، جمهوری اسلامی ایران راهبرد سیاسی-امنیتی خود نسبت به اسرائیل را کاملاً تغییر داد (Bartal, 2023: 117). در حالی که اعراب به رهبری مصر تلاش می‌کردند از طریق استراتژی مواجهه مستقیم این رژیم را نابود کنند، ایران از یک استراتژی سه مرحله‌ای و غیر مستقیم برای مقابله با پدیده اسرائیل در خاورمیانه بهره می‌گرفت. رژیم صهیونیستی از ابتدای شکل‌گیری تصنعی و استعماری آن، پیوسته با یک محیط دارای با ضریب امنیتی پایین و متخاصم مواجه بوده است (Shojaie, Hedayati Shahidani, 2024: 177). ان‌بی‌سی نیوز در سال ۲۰۱۲ در گزارشی که حاوی گفتگو با چند مقام ناشناس آمریکایی بود، اعلام کرد که رژیم صهیونیستی در همکاری با سازمان مجاهدین خلق و آموزش و حمایت مالی از آنان، دانشمندان هسته‌ای ایران را ترور می‌کند. چندین حمله تروریستی علیه دانشمندان هسته‌ای ایران روی داد که منجر به شهید یا مجروح شدن چندین نفر از آنان گردید؛ در واقع ترور شخصیت‌های هسته‌ای ایران به یک سلسله ترورهای هدفمند علیه دانشمندان هسته‌ای کشور در طی سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۰ گفته می‌شود. طی این عملیات اردشیر حسین پور، مجید شهریاری، مصطفی احمدی روشن، مسعود علی‌محمدی و داریوش رضایی‌نژاد ترور شدند. این اقدامات با توجه به وجود نفوذ موساد در ایران و آموزش‌های اطلاعاتی گسترده اجرایی شد. چند سال بعد و در ۷ آذر ۱۳۹۹ نیز محسن فخری زاده دانشمند برجسته هسته‌ای توسط موساد در ایران و در ماشین خود ترور و شهید شد.

۸- موساد؛ شکل‌گیری و حمایت از گروه تروریستی داعش

این گروه از اواخر سال ۲۰۱۳ میلادی و به صورت رسمی از ژوئیه ۲۰۱۴، ادعای خلافت جهانی کرد و خود را حکومت اسلامی عراق و شام نامید؛ همچنین زمانی بخش‌های بزرگی از شمال عراق و شرق سوریه را با جمعیت‌های ۲۰۸ و ۸ میلیون نفر و بخش‌های کوچکی را در لیبی، نیجریه و افغانستان به تصرف خود درآورده بود. در زمانی که شهرهایی از سوریه و عراق به دست داعش سقوط می‌کرد و قوای دولت اسلامی نیز همچنان به پیشروی خود ادامه می‌داد، در سال ۲۰۱۳ گروهی از تروریست‌های داعشی از سمت جولان اشغالی وارد سوریه شدند و با نیروهای مقاومت و ارتش سوریه درگیر شدند. اولین نشانه و گمانه زنی‌ها از به وجود آوردن داعش از سوی سرویس‌های اطلاعاتی اسرائیل خصوصاً موساد از آن جا مطرح شد که بعد از وقوع یک درگیری که تلفات و زخمی شدن تعداد زیادی از جنگجویان داعش را به دنبال داشت، بلافاصله بالگردهای ارتش رژیم صهیونیستی وارد سوریه شده و اقدام به انتقال کشته‌ها و مجروحان داعشی

به سمت جولان و سرزمین‌های اشغالی نمودند و در بیمارستان‌ها و مراکز درمانی اسرائیل اقدام به مداوی آن‌ها نمودند. در این میان بنیامین نتانیاهو نخست وزیر رژیم اسرائیل نیز اقدام به عیادت از مجروحان نبرد نمود (Perry, 2012). البته مدتی بعد رسانه‌های صهیونیستی این را نیز فاش کردند که تا ۲۰۲۰م ۷۰۰ تروریست مسلح فعال در سوریه، به دستور کابینه اسرائیل در بیمارستان‌های اسرائیلی درمان شدند که بر اساس دستورات بنی گانتس رئیس وقت ستاد مشترک ارتش رژیم صهیونیستی اتخاذ شده بود؛ به طوری که ارتش این رژیم در انتقال مجروحان داعشی به بیمارستان‌های اسرائیلی مشارکت داشتند و حتی بیمارستان میدانی هم برای درمان جراحات‌های سطحی تروریست‌ها ایجاد کرده بودند (Samiei, 2016: 321).

تصویر-۱. عیادت بنیامین نتانیاهو از مجروحان داعش در سرزمین‌های اشغالی

با این شواهد می‌توان این‌گونه استنباط نمود که رژیم صهیونیستی با حمایت از گروه‌های تروریستی در سراسر جهان و به ویژه پدید آوردن گروه تروریستی داعش قصد داشت مقاصد شوم خود را در کشورهای هدف، مورد مناقشه و درگیر پیش ببرد. برخی از مهم‌ترین مقاصد آن عبارتند از: بی‌ثباتی در خاورمیانه، ایجاد نفاق و دو دستگی میان مذاهب و ادیان، مستعمره نمودن کشورهای کوچک، اقدامات خرابکارانه در تأسیسات و زیر ساخت کشورهای مخالف خود توسط عوامل نفوذی، ترور شخصیت‌های برجسته و دانشمندان علمی توسط عوامل نفوذی و بعضاً داعشی و مهم‌تر از همه وادار نمودن کشورهای عربی و اسلامی در جهت پذیرفتن پیمان صلح ابراهیم و رسمیت بخشیدن به خود (UNHCR, 2016).

۹- ظهور داعش و افزایش فرقه‌گرایی یهودیان

مناقشات سنی و شیعه که به قتل و کشتار انجامیده است، موجب گسترش بی‌ثباتی، جنگ داخلی و درگیری فرقه‌ای در خاورمیانه و ورای آن یعنی در کشورهایمانند لیبی، مصر و نیجریه در آفریقا گردیده و این امر صلح، ثبات و امنیت را به خطر می‌اندازد. ریشه جریان‌های تکفیری، به ظاهرگرایی یعنی اکتفا کردن به ظاهر روایات، آیات و همچنین تحریف در برخی آیات قرآن کریم باز می‌گردد. جریان‌های تکفیری غالباً از دل جریان ظاهرگرایی ظهور و بروز پیدا کرده‌اند. تکفیر پدیده‌های رو به فزونی است که در صورت عدم کنترل و مهار، امکان رشد می‌یابد (Abu-Nasr, 2015: 49,67).

زمانی که تئودور هرتزل نظریه‌پرداز جنبش سیاسی صهیونیسم، کتاب دولت یهودی را می‌نوشت، در ذهن خود آرمان دولت یهودی را می‌پروراند. مدت‌ها بعد با همراهی قدرت‌های بزرگ به‌ویژه آمریکا و انگلستان این امر محقق و دولت یهودی در سرزمین‌های اشغالی شکل گرفت. از زمان شکل‌گیری اسرائیل در خاورمیانه، کشورهای مختلف اسلامی راهبردهای مختلفی برای مواجهه با این رژیم در پیش گرفته‌اند (Taheri, Saeedi, 2024: 28)؛ همین امر موجب شده است تا یهودیان در سرزمین‌های اشغالی و همچنین در برخی کشورهای عربی درگیر از موقعیت استفاده کرده و شروع به فرقه‌گرایی نمایند، از افراط‌گرایی مسلمانان با نشان دادن اقدامات گروه تروریستی داعش به جهانیان سخن بگویند، خود را در مظلومیت و تحت ستم مسلمانان معرفی نمایند و اسلام را که دین رحمت و برادری است به شکل دیگری نشان دهند؛ همین کار باعث شد تا کشورهای غربی موضع‌گیری‌هایی منفی نسبت به مسلمانان اتخاذ نمایند و آن‌ها را در شمار تروریست‌های اسلام‌گرا قرار داده و موجبات اخراج آن‌ها را از کشورهای اروپایی تحت عنوان مبارزه با تروریسم و افراط‌گرایی فراهم نمایند. در این بین سرویس‌های اطلاعاتی رژیم صهیونیستی به دنبال نظارت بیشتر بر روی مناقشات منطقه، گروه تروریستی داعش را به وجود آوردند تا در کنار آن هم به مسلمانان ضربه بزنند و برنامه‌هایی شامل ترور، بمباران، استثمار نمودن فلسطینیان و همچنین طراحی پیمان صلح با کشورهای عربی و مشروعیت بخشی به خود را پیش ببرند (Mostafa, 2015: 27). نقش ایدئولوژی افراطی داعش را در اقدامات وحشیانه آن‌ها نمی‌توان نادیده گرفت. ایدئولوژی این گروه تروریستی / تکفیری به قرائت وهابی-سلفی از اسلام که در عربستان سعودی آغاز شده، نزدیکی بسیاری دارد. معتقدان به این مکتب، یهودیان یا مسیحیان را به عنوان دشمن درجه یک خود نمی‌بینند، بلکه سایر مسلمانانی که اعتقادی به آموزه‌های افراطی آنان ندارند را در صف اول تعریف خود از دشمن قرار می‌دهند و جهاد با آن‌ها را شرعی و کشتن آنان را حلال و مباح می‌شمارند که مسیرشان را به بهشت هموار می‌سازد (Daro, Jafari, 2018:)

212. Yazdanpanah). در این میان شیعیان بیش از سایر مسلمانان مورد حمله و ستم از سوی این گروه‌های افراطی قرار گرفته‌اند. به همین دلیل موساد با جذب و آموزش این گروه تروریستی که به نوعی یهود را همفکر و شریک آموزه‌های خود می‌داند، اقدام به کشتار مسلمانان بی‌گناه می‌نماید. از ایام گذشته قوم یهود و مسلمانان هیچگاه با یکدیگر برادر و هم‌مسیر نبوده و هموار یهودیان در صف اول ضربه زدن به دین اسلام و مسلمانان قرار داشته‌اند (Kamali, 2017: 71). می‌توان گفت دکرترین امنیتی و اطلاعاتی رژیم صهیونیستی از بدو تأسیس، ایجاد نفاق و دو دستگی میان ادیان الهی خصوصاً دین اسلام بوده است و همواره پیشبرد اهداف خود را در هرج و مرج و کشتار مسلمانان و یا حتی مسیحیان در جهان تجسم می‌نمودند.

جدول-۲. روند افزایش ایجاد گروه‌های تروریستی تکفیری بین سال‌های (۱۹۸۷-۲۰۱۸)

سال	۱۹۸۷	۱۹۹۰	۱۹۹۲	۱۹۹۴	۱۹۹۶	۱۹۹۸	۲۰۰۰
گروه‌های تروریستی سال	۳	۶	۷	۱۱	۱۳	۱۷	۲۲
سال	۲۰۰۲	۲۰۰۴	۲۰۰۶	۲۰۰۸	۲۰۱۰	۲۰۱۴	۲۰۱۸
سال	۲۲	۲۴	۲۶	۲۸	۳۱	۴۸	۵۳

(Jones, Seth, 2018)

۱۰- افزایش اختلافات بین کشورهای خاورمیانه

در رابطه با این سؤال که چرا در شرایط حال حاضر خاورمیانه شاهد ظهور ائتلاف‌های منطقه‌ای نیستیم، باید اذعان داشت آنطور که نظریه واقع‌گرایی نوکلاسیک بیان داشته است، با بررسی اهداف و رفتارهای سیاست خارجی سه کشور منطقه‌ای یعنی (ایران، عربستان و ترکیه) با وجود رژیم صهیونیستی که به کمک غرب از به‌روزترین تجهیزات نظامی برخوردار است، نتیجه رویارویی یا همکاری احتمالی آن‌ها، می‌تواند آینده ژئوپلیتیک خاورمیانه را رقم بزند. تقویت پایگاه‌های داعش در عراق، سوریه و همچنین گسترش نفوذ سایر گروه‌های تروریستی و جدایی طلب (از اسلام‌گرایان گرفته تا کردها و عرب‌ها) وضعیتی را در ساحت سیاسی و ژئوپلیتیکی خاورمیانه ترتیب داده که بر هم زننده توازن قدرت در منطقه است. طبق نظر جان میرشایمر نظریه پرداز نئوکلاسیک، کشورها هیچ‌گاه اجازه هژمونی شدن را به رقبای خود نمی‌دهند (Fairhi, Zahiri, 2006: 76) و در صورت برتری یکی از طرفین برای کسب جایگاه هژمونیک، قدرت جهانی به عنوان تعدیل کننده، این روند را متوقف خواهد کرد. ظهور داعش در خاورمیانه تعدیل

قوا میان سه کشور مطرح منطقه‌ای یعنی ایران، ترکیه و عربستان را بر هم زد و از طرفی باعث رشد قدرت رژیم صهیونیستی در مناسبات منطقه‌ای شد؛ مثال بارز آن پیمان صلحی موسوم به ابراهیم بود که از سال ۲۰۱۸ کلید خورد و دنبال آن، دو کشور امارات متحده عربی و بحرین رژیم اسرائیل را به رسمیت شناخته و روابط دیپلماتیک خود را با آن آغاز نمودند. پیش‌تر از آن جمهوری آذربایجان به عنوان کشوری مسلمان و شیعه مذهب از سال ۱۹۹۲ میلادی اقدام به عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی نمود و طبق گزارشاتی که چند رسانه غربی منتشر کردند، موساد در شهر باکو مستشارانی را در پوشش رایزن فرهنگی و اقتصادی قرار داد تا اقدام به رصد تحرکات جمهوری اسلامی ایران نماید. روزنامه نیویورک تایمز، در گزارشی تفصیلی با عنوان «تاریخ سری فشار برای حمله به ایران» عنوان کرد که پهپادهای اسرائیل برای جاسوسی از سایت‌های هسته‌ای ایران از پایگاه‌های جمهوری آذربایجان استفاده می‌کردند. همچنین این روزنامه می‌نویسد که ماهواره‌های جاسوسی آمریکا دسته‌ای پهپاد اسرائیلی را در سال ۲۰۱۲ رصد کردند که از طریق شیوه حرکت آنان به نظر می‌رسید قصد حمله به تاسیسات هسته‌ای ایران را دارند (The New York Times, 2013). در ۲۹ مارس ۲۰۱۲، مقامات آمریکایی اعلام کردند که اسرائیل از طریق «یک سلسله تفاهمات سیاسی و نظامی بی سرو صدا» به پایگاه‌های هوایی در آذربایجان دسترسی پیدا کرده است. به گزارش هاآرتس، این پایگاه‌های هوایی می‌توانند به طور بالقوه در حمله به ایران به دلیل برنامه هسته‌ای و دیگر تنش‌ها، مورد استفاده قرار گیرند و آذربایجان اجازه این موضوع را خواهد داد. ترکیه نیز نخستین کشور در جهان اسلام بود که رژیم صهیونیستی تازه تأسیس را در تاریخ ۲۸ مارس ۱۹۴۹ میلادی، به رسمیت شناخت و با آن روابط دیپلماتیک برقرار کرد. در تابستان ۱۹۵۸ میلادی، همکاری دستگاه‌های اطلاعاتی ترکیه و اسرائیل در دیدار محرمانه داوید بن گوریون و عدنان مندرس نخست وزیران وقت اسرائیل و ترکیه شکل گرفت (Ghorbani, Zavareh, 2016: 267).

نتیجه عینی این دیدار «توافقی فوق‌محرمانه برای همکاری همه‌جانبه» بین موساد و سازمان اطلاعات و امنیت ملی ترکیه به نام میت و اولین ثمره همکاری بین این دو سازمان اطلاعاتی / امنیتی، دستگیری عبدالله اوجالان رهبر حزب کارگران کردستان در سال ۱۹۹۹ میلادی بود که با همکاری مستقیم موساد در کشور کنیا انجام شد. موساد در آموزش گروهک جبهه النصره از شاخه‌های القاعده نیز نقش داشته است که با کمک و پشتیبانی ترکیه به نیروهای ارتش سوریه در برخی استان‌های سوریه مانده حسکه، رقه و حلب حمله کرده و خسارات فراوانی را بر جای گذاشتند (Gower, Politowski, 2016: 47).

نتیجه گیری

در این مقاله سعی شد که بر چرایی و چگونگی تشکیل، حمایت و به وجود آوردن گروه‌های تروریستی توسط سرویس‌های اطلاعاتی رژیم صهیونیستی و در رأس آن‌ها سازمان موساد اشاره شود و نقش آن در به وجود آوردن دولت اسلامی عراق و شامات (داعش) در جهت پیشبرد اهداف و مقاصد خود مورد بررسی قرار گیرد. داعش در مقایسه با سایر گروه‌های تروریستی/تکفیری به‌عنوان نمایی نو از بنیادگرایی اسلامی افراطی، با جنایت‌های بی‌شمار در عراق، سوریه و دیگر کشورهای اسلامی به بهانه احیای خلافت اسلامی همراه بود که این ویژگی بارز نشان از دلالت‌های مستقیم ایدئولوژی صهیونیسم در پیدایش و تجهیز این گروه داشته و به‌عنوان یک بازیگر غیرمتعارف اما مؤثر در روابط بین‌الملل، نقش فرایندهای را در بر هم زدن معادلات بین‌المللی ایفا کرده است. هدف این پژوهش بررسی زمینه‌های سیاسی و اجتماعی ظهور گروه تروریستی داعش با مداخله و راهبری مستقیم آن توسط سرویس‌های رژیم صهیونیستی در خاورمیانه بوده است که در مقایسه با سایر گروه‌های افراطی در قرن بیستم، شاخص‌های اثرگذاری مستقیم ایدئولوژی صهیونیسم در آن مشهود است. اینکه رهبران کشورهای مختلف در خاورمیانه و حتی جهان چه برداشت و آموخته‌ای از داعش و سازمان موساد و پیامدهای آن داشته باشند، بر عکس العمل آن‌ها در جهت مقابله با دسیسه‌ها و اقدامات تروریستی این گروه‌ها تأثیر به‌سزایی می‌گذارد. کشورهای عربی به ویژه قطر و عربستان تصور می‌کردند با ایجاد پیمان صلح با رژیم صهیونیستی، می‌توانند داعش را نماینده خود در منطقه تحت نفوذ حزب الله و مقاومت دریاورند، از اقدامات تکفیری آن به عنوان اهرم فشار بر سایر کشورها استفاده نمایند و از نفوذ جمهوری اسلامی ایران در این مناطق بکاهند (Hatami, 2015: 22)، اما معادلاتشان کاملاً نتیجه عکس داد؛ چراکه داعش زاییده شده در آزمایشگاه‌های اطلاعاتی موساد بود و اقدامات آن نه برای نجات اسلام و اجرای آموزه‌های آن بلکه در جهت پیشبرد اهداف رژیم صهیونیستی و نشان دادن شکل جعلی از اسلام به صورت تکفیری و افراطی صورت گرفت که با هر سازش و صلحی مخالفت می‌نمود (Amirian, 2015: 12). در همین راستا داعش برای غلبه و پیروزی در میدان نبرد به استراتژی ایجاد حداکثر وحشت و خشونت روی می‌آورد و از طرف دیگر رهبران آن مانند ابوبکر البغدادی به صورت مداوم از سوی افسران موساد آموزش‌های همه‌جانبه دریافت و آن را تحت آموزه‌های قرآن و اسلام در کشورهای مورد تصرف خود بر ساکنان آن اجرا می‌کردند که یکی از آن‌ها بازگشت بازار برده‌گیری از میان اسرای زن و کودک و داشتن کنیز و غنائم برای عوامل داعش از فتح جهاد با کفار بود. در سخنرانی‌های رهبران و فرماندهان داعش هیچگاه حرفی از ضدیت با یهودیت و اسرائیل به میان نمی‌آمد و همواره از تهدید به فتح عربستان سعودی، اروپا و

حتی ایران سخن می‌گفتند که در واقع این حرف دیکته شده از طرف اسرائیل و موساد بود که از طریق گروه داعش بیان می‌شد (Murnion, 2008: 157-158). در حال حاضر که داعش در افول و سقوط قرار دارد و مانند گذشته قدرتی در منطقه و جهان ندارد، رژیم صهیونیستی و موساد راهکارهای دیگری را پیش گرفته‌اند و دیگر با کارت داعش اقدام به امتیازگیری از کشورهای عربی نمی‌کنند، بلکه در حال حاضر با دیپلماسی و رویکردی مبتنی بر همکاری، به کشورهای عربی و اسلامی نزدیک می‌شوند تا قدمی در جهت به رسمیت شناساندن خود بردارند.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، مقاله پیش‌رو فاقد هر گونه تعارض منافع بوده است.

Translated References to English

- Abrahamian, Y. (2019), translated by Mohammad Ebrahim Fattahi, *History of Modern, Iran, Tehran: Nay Publications. [In Persian]*
- Abu-Nasr, D. (2015), Syria's Refugees Feel More Welcome in Europe Than in the Gulf, *September 4, 2015, Vol. 5, No. 1,*
- Ahmadi, E. (2017), *ISIS in Syria: Background and Trends, Tehran: Siadat Publications. [In Persian]*
- Amirian, M. (2015), *ISIS and the Export of Ideology, Tehran: Strategic Studies, [In Persian]*
- Faghih Abdollahi, H. (2022), *The Impact of Fundamentalism on Security in Central Asia, Tehran: Journal of Knowledge and Political Interpretation. [In Persian]*
- Fairhi, D; Zahiri, S. (2006), *Terrorism; Definition, History and Existing Approaches in the Analysis of the Terrorism Phenomenon, Tehran: Siasat Quarterly. [In Persian]*
- Farshasaid, P; Goodarzi, M. (2022). *The Necessity of Government Cooperation in Strengthening Cyber security, Tehran: Journal of International Studies. [In Persian]*
- Ghanbari, D. (2023), *Ethnic Policies in Russia and Its Impact on the Spread of Extremism in the North Caucasus, Tehran: Journal of Central Eurasian Studies.. [In Persian]*
- Ghorbani Zavareh, M. H. (2016), *The Nature of ISIS, Tehran: Nazari Publications. [In Persian]*
- Gower, M., Politowski, B. (2016), *Syrian Refugees and the UK Response, Commons Library Briefing, www.parliament.uk/commons-library,.*
- Hafeznia, M. (2014). *Principles and Concepts of Geopolitics, Tehran: Papli Publications. [In Persian]*
- Hatami, M. (2015), *The Formation of ISIS at the Center of the Globalization Movement, Tehran: International Relations Research Journal. [In Persian]*
- Jafari, A. (2012), *Dimensions of National Security: Considerations on the National Security of the Islamic Republic of Iran, Tehran: Ava Book Publishing House, [In Persian]*
- Kamali B, M. (2017), *ISIS; Citizens and Religious Propaganda, Tehran: Sanjesh and Danesh Publications. [In Persian]*
- Kanoon, C. (2019), *Translated by Sayadi, Parisa, The Emergence of ISIS, Tehran: Qognos Publishing Group Publications*
- Kayhan News paper Thursday, August 20, 2015, Issue 21136, +- **[In Persian]**
- Lewis, B. (2004), *The crisis of Islam: holy war and unholy terror, Amazon.*
- Mostafa, H. (2015), *ISIS: Epistemological and Structural Infrastructures, Tehran: Aftab*

- Kherad Cultural and Artistic Institute Publications. [In Persian]*
- Murnion, A. (2008), "Azerbaijani-Jewish Relations: Realpolitik Embedded in History", *The Caucasus and Globalization*, Vol. 2, No. 2
- Nasaj, H; Nazari, M. (2017), Identifying and Securing ISIS Funds, *Tehran: Foreign Policy Research Institute, [In Persian]*
- Parhelm Ziabari, A. (2019), ISIS and Jihad al-Nikah, *Tehran: Pressman Publications, [In Persian]*
- Perry, M. (2012), "Israel's Secret Staging Ground", Available at: <http://foreignpolicy.com/2012/03/28/israels-secret-staging-ground/>, (Accessed on: 7/3/2016).
- Qazvini Haeri, Y. (2018), ISIS; Identity, History and Media, *Tehran: Negarestan Andisheh Publications, [In Persian]*
- Rabiei, H; Naqdi, J; Najafi, S. (2017), The Syrian Crisis and Iran's National Security, *Tehran: Journal of Political and International Research. [In Persian]*
- Rahmati, R. (2018), Israel's state terrorism: examining domestic-international dimensions, upcoming options and solutions, *Tehran: Dideman Publications. [In Persian]*
- Safavi, H; Khaksar, A. (2018), Analysis of the Impact of ISIS on the Political and Security Equations of the Middle East, *Geographic Quarterly*.
- Samiei E. (2016), Sharif Yalmeh, Iman, Exploring the Roots of ISIS Formation in Syria and Iraq, *Tehran: Quarterly Journal of Political Studies of the Islamic World. [In Persian]*
- Sanaei, A; Kavianpour, M. (2016), The Rise of ISIS and Its Impact on the Foreign Policy of the Islamic Republic of Iran, *Tehran: Journal of International Relations Studies (International Relations Research). [In Persian]*
- Shafaat, M; Imam Jumezadeh, S J; Masoudnia, Ho. (2019), A Comprehensive Look at the Causes and Factors of the Rise and Fall of ISIS, *Tehran: Journal of Political and International Research. [In Persian]*
- Sheikh H, M. (2014), The Backgrounds of the Growth of Terrorism in Iraq, *Tehran: Ahl Al-Bayt World Assembly Publications. [In Persian]*
- Shojaie, A; Hedayati Shahidani, M. (2024), Netanyahu's psychological characteristics and its effect on Israel's approach to the Gaza war (2023) *Scientific Quarterly Journal of Islamic World Crisis Studies, Volume 11, Fall 1403, Number 34. [In Persian]*
- Taheri, E; Saeedi, H. (2024). A Comparative Study of the Political-Security Strategies of Iran and Arab Nations in Confronting Israel (1979-2023). *Scientific Quarterly Journal of Islamic World Crisis Studies. [In Persian]*
- Todonhofer, J. (2019). translated by Abdullahi and Moin al-Dini, Ten Days with ISIS from Inside the Islamic State, *Tehran: Backpack Publications.*
- UNHCR. (2016). UNHCR Syria Regional Refugee Response -Turkey, *UNHCR Syria Regional Refugee Response, Retrieved 2016-03-10.*
- Yazdan Panah Daro, Q. (2015). The Crisis of Islam, Holy War, Unholy Terror, *Tehran: Danesh Negar Publications. [In Persian]*
- Yazdanpanahdaro, Q; Jafari, M. (2018). Geopolitical Analysis of the Impact of the Internet on the Increase in Terrorism; With an Emphasis on ISIS, *Tehran: Quarterly Journal of Strategic Policy Research. [In Persian]*
- Yousefi, S. M. (2016), Thesis on the Causes of European Youth's Attitude to ISIS, *Payam Noor University. [In Persian]*